

ارکان حربیہ عمومیہ تاریخ حرب شریک خصوصیہ کلیاتی — نومرو: ۳

حرب عمومیہ ، عراق جیبہ حربہ عائد خاطر آمدن بر صفحہ

سلمانہ کسیران محاربتی

« قنہ سیفون »

و

زیای

{ ۱۹ : ۹ تشرین ثانی ۱۳۳۱ }
{ ۲۱ تشرین ثانی : ۱ کانون اول ۱۹۱۵ }

محرری :

سابق عموم عراق وحوالیسی قوماندانلقی حرکات حربیہ شعبہ سی مدیری
ارکان حرب بیکباشیسی
سلیانیہ لی

محمد امین

۱۲ خریطہ وقروی ۵ نظام حرب وجدول

درسعات — مطبعہ عسکریہ

۱۳۳۷

طبع و تمثيل حقوق مطبعة عسكرية به جہ محفوظدر

« سلمان پاك مجاربه سی » فهرستی

صفیہ

۱	:	افادہ محرر
۳	:	مقدمہ : موضعك احوال طوبوغرافیسی
۶	:	مدخل : كوت الاماره دن سلمان پا كه قدر رجعتك اسبابی
۱۰	:	خطوط مدافعه
۱۳	:	سلمان پاك موضعنك تحكیماتی
۱۹	:	دشمنك موضعه تقرب و انقسامی
۲۲	:	عثمانی مدافعه قوتی
۲۲	:	مدافعه موضعنك طرز اشغالی
۲۷	:	دشمنك ترتیبات تعرضیه سی و مقاصدی
۳۲	:	میدان مجاربه سی
۳۲	:	برنجی صفحه : دشمن تعرضیه نتایجی
۵۳	:	ایکنجی صفحه : عثمانی مقابل تعرضی
۷۸	:	اوچنجی صفحه : دیاله خطنه رجعت و عوامل
۹۲	:	دردنجی صفحه : سلمان پا كه عودت تعرضیه و دشمنك رجعتی
۹۸	:	خاتمہ

ذیل :

۱۰۱	:	فصل : سلمان پا كدن اعتباراً رجعت و تعقیب
۱۲۶	:	ایکنجی فصل : ده لایحه مجاربه سی
۱۴۵	:	تیمہ

خریطة و قروکیہ لرہ ملفرفات سارہ [متن خار جندہ] :

- ۱ (سلمان پاك میدان مجاربه سیلہ ذیلنه مخصوص خریطہ عمومیہ
- ۲ (سلمان پاك موضع مستحکمك خریطہ سی
- ۳ (عراق وحوالیسی عموم قوماندانلغتك تشرین ثانی ۳۱ ابتدا سنده کی نظام حربی
- ۴ (سلمان پاك مجاربه سندن اول عراق اردوسنك ۱ تشرین ثانی ۳۱ تاریخنده کی قوه عمومیہ جدولی
- ۵ (سلمان پاك میدان مجاربه سنده موجود اولان انکلیز قوتنك نظام حربی
- ۵ (سلمان پاك میدان مجاربه سنده طرفین تعرض و مدافعه ترتیباتیلہ ایلك صفحه تعرض ۹ تشرین ثانی ۳۱

- ٦ (سلمان پاك ميدان محاربه سنده : اردو احتياطك ٣ تشرين ثاني ٣١ اوكله دن صوكره ٤٥ .
فرقه ايله برابر مقابل تعرضي
- ٧ (سلمان پاك ميدان محاربه سي صفحه جاتندن : ١٠ تشرين ثاني ٣١ اوكله دن صوكره كي مقابل تعرض
- ٨ (سلمان پاك ميدان محاربه سي : عثمانلي قوتنك ١٢ تشرين ثاني ٣١ ده رجعت وعودتي
- ٩ (عراق اردو سنت ده لاجه يه طوغري تعقيب يورويشي (١٧ تشرين ثاني ٣١ غروب شمس دن اول)
- ١٠ (ده لاجه محاربه سي : عثمانلي تعقيب قوتنك ١٨ تشرين ثاني ٣١ وضعيتي
- ١١ (ده لاجه محاربه سي : عثمانلي تعقيب قوتنك ١٨ تشرين ثاني ٣١ صباحي وضعيتي (دشمن
آتش باصقيلندن اول)
- ١٢ (ده لاجه محاربه سنده طرفينك حرڪاتي (١٨ تشرين ثاني ٣١ صباحي)
- ١٣ (ده لاجه محاربه سي : دشمنك رجعتيله رجعتي متعاقب ايلري حرڪاتي
- ١٤ (ده لاجه محاربه سندين صوكره ١٨ تشرين ثاني ٣١ عثمانلي قوتنك كيجه ترتيباتي
- ١٥ (عثمانلي اردو سنك ده لاجه محاربه سندين اولكي قوه محاربه سيه ده لاجه ده ويرديكي ضايعاتي
مشعر جدول
- ١٦ (١٨ . قول اردونك ١٨ تشرين ثاني ٣١ ده لاجه محاربه سي ضايعاتي مشعر جدول

خطا و صواب

صواب	خطا	سطر	صفحه
باشلاشمش	باشلاشمش	١٣	٦
تاريچني	تاريچني	صوك	٦
اوكلنده	اوكلندي	٢	٧
بوآئر	بوآئر	تحشيه	٨
اجتياجك	اجتياجك	٦	١٣
نومرولي	نومرولي	١٢	١٤
هر نه دنسه	هر دنسه	٤	٤٨
صار صلد قدن	صار صلد قدن	١	٧٠
اولسنه اوونك	اولسنه اونك	٧	٧٩
رجعتي	رجعتي	١٥	٩٢
توقف	توقيف	تحشيه	١٠٤
باجا قلدن ده	بچا قلدن ده	١٦	١١١
باجاچني	بچاچني	٢٨	١١١
ايتديكي	ايتديكيني	٢٣	١١٢
بولونديچني	بولونديچيني	٢٤	١١٢
يوروديكي	يوروديكيني	٢٥	١١٢
تضييقنه	تضييقه	صوك	١١٢

افاده محرر

«مداین» شهر قدیمک محیط خراب و نایابندن بشقه برشی اولیان «سلمان پاك منطقه سی»، دها قدیم حادثانندن قطع نظر، ۱۳۱۷ سنهك بر فاصله زمان ایله ایکی معظم وقعه یه سخته جریان اولمشدر.

بونلرك برنجیسی، محشم عاصمه كسرا نك برج و باروی مهیی اوکنده، ۱۶ نجی سال هجریده، «سعد بن عباده» حضرت تارینك کتیبه ظفریله «رستم» اردوسنك بقایای- پریشان و کزانی آره سنده وقوعه گلش و تخت کسرا، ایشته بوغزای اکبر نتیجه سنده سر نگون اولمش و اوتاریخنه قدر آنجق «زردشت» آینه لرینه جلوه گاه اولان «ایوان کسرا» دخی غزات مسلمینك نماز فتحنه معبد و مصلا خدمتی کورمشدر.

ایکنجی وقعه ایسه، حرب عمومینك ایکنجی سنه سنده (۳۳۱ سنه سی تشرین- نایس سنده)، حال حاضر موقع جغرافیاسنده، بللی بلیرسز بر قاج تپه جکدن و اعصار- مدیده نك سلسله تخزیاتندن آنجق ایکی یوکسك کمرینی قورناره بیلمش «طاق کسرا» دن بشقه ایزی و اثری قالمیان او عاصمه محشمه نك خرابه لرنده و وقوعه کلوب بو اثرک موضوعی تشکیل ایدن (سلمانه پاك میرانه محاربه سی) در.

بو محاربه، عثمانی عراق قوتنك تاریخ حربنه بر سور و قانلی رجعتلر قید ایدن و پك فائق دشمنه، «فاو» بوغازندن «بغداد» پیشگاهنه قدر ۴۸۰ میلک بر طریق نهری یی و واسع و قیاض بر کسوری فتح ایتدیرن اون ایکی بجق آیلق بردور شئامتک منتها سی، و بو تاریخندن (۱۲ تشرین ثانی ۳۳۱) باشلا یوب - «شیخ سعد» محاربه سنك استثناسیله - هان بلا فاصله بر سنه قدر سورن شرفلی و مسعود بردورک میدتی اولق اعتباریله بوجهه حربك اك مهم واک معظم بر حادثه سیدر.

طرفین قوه حربیه سنك طالع حربنه، بارز بر نقطه تحول اولان بو حادثه حربیه نك دیگر بر اهمیتیه ده طرز جریان و نتایجنده مند مجدر. قارئین کرام، هان بلا انقطاع اوج کون دوام ایدن بو میدان محاربه سنده، فن و صنعتی اسسکات و استخفاف ایدن بر چوق صفحه لر، بر چوق ایجه لکلر کوره جکلر، موفقیتلرندن بی خبر و بالعکس مغلوبیتلرینه

ذاهب هرايکي طرفک نتايح حرکاتنده شايان استفاده وانتباه بر سوری تشبثات واجرا آتہ ومثلاً مخاصميندن برينک اساسسز وهيچمان بخش بر راپور اوزرينه رجعت ايتیمی ، متعاقباً (۱۲ ساعت صکره) ديگر طرفکده رجعت ايتيدي حقتنده آلدینی ايکنجی وينه خلاف حقيقت اخبارات اوزرينه تکرار اسکی يرينه دونوب کلسی ، خصمنک ايلک حرکتندن خبردار اوله مایوب يرنده ثبات ایدن ديگر طرفک ، مذکور عودتی ، خصمنه کلش بر قاچ فرقه لاق قوه امداديه ظن ايدرک همان موضعی ترکه رجعته قوبولسی کبی بر چوق غرابه سیرجی قاله جقندر .

بوتون صفحاتنه فعلاً شاهد اولديغ شو حادثاتی ، شکل عریایله وکال بیطرفی ايله تصوير و تخریر ایتدم . ماخذلرم ایسه خاطرات و مضبوطاتم و مخاصم طرف قوماندانی جنرال « طاونسهند » ک ۲۰ کانون اول ۱۹۱۵ ده مرجع عسکرینسه تقدیم ایتيدي محاربه راپوری وقسماده « عراق سفرم » عنوانی قیمتدار اثریدر .

بو میدان محاربه سنک غیر منتظر نتايچندن طوغان وعرض ایتيدي صور واشکال - غریبه ونتايح مهمه سی اعتباريله جدأ شايان تدقیق ومطالعه اولان « ده لاجه = ام الطبل » تصادفی محاربه سنی ده بورساله یه بر ذیل شکننده علاوه ایده جکم .

اومدیغ تاثیر وحسن نظرك تجلیسی ، بنم ایچون قیمتدار بر مکافات معنویه يرينه کچه جک وامثالی خاصه احضار ایتيمکده اولديغ (کورت الاماره محاصره ومدافعی) نام اثری ده تخریر واکاله سائق اوله جقدر .

محمد امین

۲۵ کانون ثانی ۳۳۷

برنجی نصل

(مقدمه ۰ مدخل)

— مقدمه —

موضوع احوال طوغرانیاسی

[خریطه — ۲۰۱]

بوموضع ، صول ساحلده « مداین = قتهسیفون » و صاخ ساحلده ده « سلوقیه » بلاد قدیمه سنک انقاض و خرابه لری داخنده در . اوزون مدت اکامره ایرانیه مقرر - احتشام اولدقن صکره ۱۶ نجی عصر هجریده « سعد بن عباده » حضرتلرینک فرقه مجاهد سنه تسلیم و « کوفه » نک بناسی عقینده تدریجاً خراب اولان برنجیسیله « سافکیان » عراقه ۱۶۷ سنه مرکز سلطنت اولدقن صکره قبل المیلاد ۱۴۰ سنه سنده ایرانیلر طرفدن ضبط و « مداین » شهرینک تأسسیله زوال واندراسه یوز طوتان ایکنجیسندن ایوم بر قاج تپه جک و طوبراق قبارینتیسندن بشقه اثر قالمشدر . « مداین » ک کوزه چاریان آثار باقیه سی آرهنده ، برج و باروی خرابیله الآن ده معظم بر آبدۀ تاریخیه کبی ساعتلرجه مسافه دن کورون « طاق کسرا » اک زیاده شایان قید و تذکاردر . انقاض سائره سی آرهنده ، حد ذاتنده اهمیتلر اولوب آنجق صحنۀ جریانی اولدنی محاربه سببیه نسبی بر قیمت و اهمیت اکتساب ایدن بعض قبارینتیلر ده واردر که صره سنده ذکر اولنه جقدر . سلمان پاک موضعی ، دجله ساحلنده انتخاب ایدلمش مواضع سائره کبی نهر مذکور واسطه سیله ایکی به آریلیر .

دجله ، موضعی تقریباً ۱۵ کیلو متره قدر شمال غربیسنده صولدن « دیاله » نهرینی آلیر . و بونهرک منصبیه « قضیه » آرهنده بر شبه جزیره حصوله کتیردکن صکره اولا جنوب غربی و متعاقباً جنوب شرقی استقامتنده جریان ایله کسبیک دوره [۱] باشنده

[۱] خریطه ده ارئه ایدلیکی وجهله رأسی ۷۰ : ۱۰۰ متره عرضنده و کوده سنک محیط طولایسنی همان ۱۵ کیلو متره طولده جسم بر آرمود شکنی عرض ایدن بو اوزون و تهله کبی دوره نک اک طاریری دردنجی اردو مفتشی جاوید پاشا (غالباً ۳۲۹ سنه سنده) کسبیک بونهرده ایشله یی سفائی اوزون و تهله کبی برسیاحتدن قورناروشدی .

شمال شرقى به دونهرك « درعيه كويى » خرابه سنه قدر كلير و اورادن ده « لچ » موقعنه قدر جنوب شرقى ودها صكره ينه شمال شرقى استقامت عموميه سيله « حماش » خرابه لرينه كلير والحاصل نهر مذكور « كوت الاماره » ودها طوغرىسى « قورنه » به قدر زيفزاق بر مجرا تعقيب ايدرك كيدر . بونلرك « قصيه » ايله « درعيه كويى » خرابه لرى آره سنده حصوله كتير ديكى شبه جزيره اصل ميدان محاربه به سخته وقوع اولد يى جهته بزم ايچون شاين تدقيق وتتبع بر ساحه در . « سلمان پاك » شبه جزيره سى توسيم ايده جكمز بويارم آطه ، دجله نهرندن مفرز بر طاقم كوچوك قناللرى محتويدر . بونلرك اك بيوكارى « قصيه » نك همان شرقنده و دوره باشنده بولنان قنال ايله ، « سلمان پاك » قريه سى قربنده آريلن ايكى و « درعيه كويى » قربنده موجود اوچ قنالدر . بونلرك آره سنده بر طاقم اوراق قنالر ده موجود ايسه ده قيمت و اهميتلرى پك آذر . بويوك عنواتى و برديكمز مارالعرض بر قاق قنالك ده طولى ۳ : ۵ كيلو متره راده سنده و آنجق نهره يقين قسملرى حرركات عسكريه به تاثير ايده بيله جك قيمت و قابليتده در .

« سلمان پاك » شبه جزيره سنك قارشى ساحلنده كى قنالر ده جسيم ودها مهم اولوب باشليجه لرى « ساجوق » ، « دريسيه » و « سيفيه » و كسيك دوره ايله « درعيه » آره سنده ده « رحمانيه » ، « خنسه » ، « حداديه » و « نابتيه » قناللريدر .

تيره بظرف : دجله نهرينك شرقنده و ۱۲ : ۱۵ كيلو متره آچيقدن مرور ايدن قديم « نهر وان » و غربنده ۳ : ۸ كيلو مترولق مسافه دن همان دجله به موازى اوله رق امتداد ايله ين خراب « جبل الصيف » قنالرينك آثار باقيه سى ، ۳ : ۱۰ متره ارتفاعنده برر تلال- متسلسله جاتده اوزانوب كيدرك موضعى شرقاً و غرباً تحديد ايدر لر . دجله نهريله بو آثار- معظمه اسلاف آره سنده كى ساحه ده كوريلن صره تپه لرك هر برى ، بو جسيم قناللردن انشعاب ايدوب اونلره برابر فعاليت طبيعيله لرينه وداع ايدن برر جدولك آثار و انقاضى ، منفرد و مجتمع تپه جكلرده بوساحه ده عصر لرجه مدت يشامش واك صوك صرصر حادثات ايله تارمار اوله رق مقبره تاريخه انتقال ايمش بلاد و امصارك بقايى خراب و پریشانيدر .

صول ساحلده موجود صره تپه لرك اك مهى ، و بوميدان محاربه سنده اك زياده كوزه چارپانى « خشوم السعده » قنالك انقاضيدر . « بغداد » ك همان ۱۷ و « دياله » نك ۳ كيلو متره شرقنده « نهر وان » قنالندن آريلن بو خراب جدول « صفوه » خرابه لرينك همان جنوبنده ايكى به انقسام ايدر ؛ غربده كى قولى ، دجله نهرينه طوغرى اوزانير و « تلى الرشاد » ، « تلى السور » صره تپه لرني توليد ايدر ؛ ديكر قولى ايسه ، جنوب شرقى استقامت عموميه سنده

اوزون برطوپراق بیغینی حالنده امتداد ایدر . و « درعیه کوی » خرابه سنک اوج بش کیلو متره شمالنده غائب اولور .

(تل السور - تل الرشاد) صره تپه لری ایکنجی خط مدافعه اولوق اعتباریه تفصیلاتی ایلریده ذکر ایدیله جکدر . « سلمان پاک » حکومت قوناغنه طوغری اوزاتان « تل السور » تلال متسلسله سندن « سلمان پاک » قریه سننه طوغری برر قبارنتی حالنده برطاقم موازی و متباعد تپه جکدر حاصل اولور ؛ « طاق کسرا » نک هان ۲۰۰ متره جنوب شرقیسنده کی تپه جکدر بونک تقریباً بر بچق کیلو متره جنوب شرقیسنده کی بویوجک « تل الذهب » و کریسنده کی ۳ : ۴ تومسک بوساحه نک بللی باشلی کوزه چاریان عوارضیدر . « سلمان پاک » قریه سندن مرور ایدن (بغداد - کوت الاماره) طریق اوزرنده و مذکور قریه ایله « درعیه » خرابه سی آرهنده معظم برسرایک خارجی دیواری اولسی محتمل بر برینه عمود و ۵ : ۷ متره مرتفع ایکی اوزون طوپراق بیغینی موجوددر .

صاغ ساحلده کی تپه جکدر دخی یا « جبل الصیف » و شعباتنک ویا « سلوقیه » بلده . خرابنک انقاض و آتاریدر . بونلرک اک مهمی « سلمان پاک » قریه سنک ایکی کیلو متره قدر شمال غربیسنده دجله نهرندن ۱۰ : ۱۲ متره مرتفع قالین بر دیوار کی آریلوب اوج بش کیلومتره قدر آچالا آچالا امتداد ایدن و « سلوقیه » نک خارجی سوری اولسی محتمل بولنان طولانی تپه ، بونک جنوب غربیسنده ینه طولانی « تل العمر » ، « ساجوق » و « دریسیه » قنالاری آرهنده واقع « تل الحت » ، « سیافیه » قلعه سندن اعتباراً انتظامسز و غیر طبیعی برحاله غربه طوغری اوزانوب کیدن ایریلی اوقاقلی اوزون و قیصه بر منظومه تلال موجوددر .

بطاقلمو ، بایلیو : بو منطقهده ، محاربه نک زمان وقوعنده هیج بریطاقلق موجود دکل ایدی . دجله نک قباروب طاشدیغی صره لرده ، خط مدافعه نک « تل الذهب » و نهر غروپلرینک ایلریسنده و نهر ساحلنده ۴۰۰ : ۵۰۰ متره عرضنده طولانی بریطاقلق تحصیل ایدر . کسک دوره نک باش طرفلری ده صو طاشقینلقلرینه معروضدر .

چاللیق قسملر ایسه هان « قصیه » قارشیسندن باشلایوب کسک دوره نی محیط واسع ساحه ایله درعیه غروبنک ۱،۵ : ۲ کیلومتره شمال شرقیسنندن باشلایوب ایکنجی خط مدافعه نک صول جناحنی طولاشه رق « قصیه » غربنه قدر ممتد اراضیدر . چالی ویا دیکنلرک ارتفاعی ۵،۵ : ۱ متره اولوب حرکاته تاثیر ی هان هیج یوق کیدر .

بوساحه داخلنده ، معموره اولارق ، عینی نامده کی ناحیه بر مرکزک خدمتی کورن و حضرت « سلمان پاک » ک مرقد مبارکنی محتوی جامع اطرفسنده مبنی بولنان ۳۰ : ۶۰

دلبلی « سلمان پاك » قریب سی ، بونك تقریباً بر کیلومتره غرببنده و نهر ساحلبنده واقع حکومت قوناغی ایله بر قاج کلبه ، اوکسوز و جیلین سکنز اون خورما آغاچنی محتوی بر باغچه ایله بونك بر آز آشایسنده « حذیفه الجانی » حضرت تیرینك مرقدی و ۱۴ نومرولو نقطه استناد کیریسنده بر خرابه واردر . صاغ ساحلده ایسه ، تام « سلمان پاك » حکومت قوناغی قارشیسنده واقع « جیلیه » قلعه سیله بونك اطرافنده کی اوچ درت کلبه و « سیافیه » غروبونك کیریسنده واقع « سیافیه » قلعه سندن وکسیك دوره اطرافنده کی ایکی اوچ عرب کوبندن بشقه هیچ برشی یوقدر .

— مدخل —

(« کوت الاماره » دن « سلمان پاك » ه قدر رجعت اسپانی . خطوط .
مدافعه . « سلمان پاك » موضنك تحکیماتی .)

« کوت الاماره » دن « سلمان پاك » ه رجعت اسپانی

عموم عراق وحوالیسی قوماندانلی ، ۱۵ ایلول ۳۳۱ [۲۸ ایلول ۹۱۵] ده برنجی کوت الاماره محاربه سنی غائب ایتدکدنصرکه اولجه تحکیمنه باشلاشمس اولدیغی « سلمان پاك » موضعه قدر رجعته قرار ویرمش وقراریده ، باش قوماندانلق وکالتنك امر و آرزوسی خلافنه اولارق عیناً موقع فعله قومتمس ایدی . « کوت الاماره » ایله « سلمان پاك » آره سنده کی ۱۵۰ کیلومترلك مسافه داخلنده مدافعه یه صالح وختی بلنکه « سلمان پاك » خطنه مرجع برچوق مواضع بولونه بیلیردی . قرارکاء عمومی ایستیوردی که بو اوزون مسافه داخلنده کی متعاقب خطوط مدافعه دن منتظماً استفاده ایدیلهرک قوای امدادیه نك دجله جهه سنه مواصلتنه قدر زمان قزانلسون ویا لکنز بر محاربه نتیجه سنده بو درجه واسع بر ساحه اراضی دشمنه ترک ایدلسون .

باش قوماندانلق فنی و فقط عملی اولمقدن زیاده نظری اولان بو امر و آرزوسی ، عموم عراق قومانداننك النده ، قیمت مادیه و معنویه اعتباریله سوق الجیشك بودرلو مطالب . عالیه سنی تطمین و تطبیقه قادر بر قوتك بولنسی حالنده قابل اجرا ایدی . حالبو که « کوت الاماره » دن معنماً و مادهً ضعیف اولارق چکیان قوتده ، فن و صنعتك بو یوکسك طلبنی اجرایه قادر نك بر جزو تام بیله یوق ایدی . عموم قوماندانلق النده کی قوت ۳۸ و ۳۵ . فرقلر ایدی . برنجیسی اعلان حربدن بو کونه قدر تاریخی ، بر سور و موفقیتسنز لکار و رجعتلردن

عبارت قره یازینزله لکشم؛ دیکری ایسه عراق جبهه‌سنده کیشدیکی ایکی محاربه‌دن بک الیم بر سرگذشته چیه بیلیمش ایدی . « کوت‌الاماره » اوکندی « مدحی » موضعندن رجعت ایده بیان بویکی فرقه، آنجق عموم قوماندانک شخصیت قاهره و عازمه‌سنده تجلی‌ایدن یوکسک جرات و جسارت سایه‌سنده ، انحلال و اضمحلالدن قورتیله بیلیمش ایدی .

نورالدین بک (کوت‌الاماره - سلمان پاک) رجعتی ، عراق جبهه‌ حربه‌سنده اجرا ایدیلن رجعتارک اک منتظم و پارلاق حرکتندن بریدر . بوحرکتده . دشمنک آنجق ایکی اوج کون صکره ماهیتندن خیرادار اولدینی « بلجانیه » و « بصره » رجعتنده کی تذبذب و اداره‌سز لکدن ، دجاه فرقه‌سنگ « صخریجه » دن « عماره » یه طوغری یاپدینی رجعتنده کی پریشانلق و فلاکتلردن اثر یوقدر . بالعکس غالب و فائق دشمنک قره‌دن ونهردن توجیه ایتدیکی مضاعف تأثیر و تضییقه رغماً شایان حیرت بر انتظام ، سزاوار تقدیر برسوق بو اداره تکاملی واردر ؛ و نورالدین بک ، آنجق کندی عزم و جسارتی سایه‌سنده درکه الک اوافق بر تضییق مواجیه‌سنده درحال طاغیلوب کیمک استعدادنده بولان قیمتسز ایکی فرقه‌سنی « سلمان پاک » موضعنه قدر کتیره بیلدی .

مشارالیهک شو صورتاه بغداد اوکنه قدر چکیلوب گلشی باشلیجه اسباب آتیه‌دن نشأت ایلدیوردی :

۱ — دشمن ، بو اوزون مسافه‌نی سریمه کچه‌مه‌جک ، قوتی کافی بیله اولسه منزل تشکیلاتی وجوده کتیرنجیه قدر برچوق زمان غائب ایده‌جک و خط‌الحرکه‌سنی کذرکاهده‌کی عشایرک تجاوز و تهدیدنن صیانت ایچون جزئی کلی قوت افزاینه مجبور اولارک ضعیف‌لایه‌جق ؛

۲ — بالذات کندی قوتی ایسه مرکزه تقرب ایده‌جکی ایچون قوای امدادیه‌سنی ده‌ها چابوق آلابیله‌جک ، نقصانی ده‌ها قوای اکیال ایلیمه‌جک و انتخاب ایتدیکی خطک تحکیمه زمان و امکان بولاجق ؛

۳ — « بغیله » ویا « عزیزیه » ده تحکیمه بک آز وقت و امکان بولونه‌جق برخطده قوه‌ معنویه‌سی بوزوق و عدداً ضعیف قوتیه اغاب احتمال یکی بر مغلوبیته اوغرایه‌جق و احتمالک النده‌کی قوت بسبتون انحلال ایده‌رک قوای امدادیه‌نک ورودندن اول « بغداد » ی بیله محافظه‌یه امکان قابلیه‌جق ؛

۴ — منتظم بر رجعتله « سلمان پاک » موضعنه چکه بیلدیکی قوتی ، منابع محلیه و قوای امدادیه ایله جانلاندره‌جق و بوشرائطی هر حالده نظر اعتباره آلاحق اولان دشمن دخی

دها آغز ودها متاينانه حر كته مجبور اولارق كنديسنه لزوملى اولان امكان وزمانى بخش ايله جكدى .

في الحقيقه اميد ايدلديكي وجهله ، دشمن آنجق تشرين تانى ۳۳۱ ك طقوزنجي كوني يعنى برنجي « كوت الاماره » محاربه سيندن نام ۵۵ كون صكره « سلمان پاك » موضعه تعرض ايتدى كه بو زمانه قدر هم بگله نيلن قواى امداديه نك قسم اعظمى گلش وهم ده خط مدافعه وسايط و امكانك مساعده سي نسبتنده تقويه و اكمال ايدلش بولنيوردى .

عثمانلى قوه مدافعه سنه بودرجه اوزون و مساعد بر زمان قازانديران طالع حربك عوامل ومؤثراتى ، مخاصم طرف قوماندانك عطاالتنده آرامامليدر . « صخر يجه » مظفرتى (۱۸ ميس ۳۳۱) عقينده مستشا بر جرأت وجسارتله دجله فرقه سي پيشنده « عماره » به يتشرك اوج درت كون ظرفنده نهراً ايتش ميللك فياض بر ساحه يي و « عماره » كبي مهم بر سوق الجيش نقطه سنى ضبط ايتك صورتيله « صخر يجه » ويا كندى طرز تسميه لر نجه « قورنه » ظفري تئويج و اتمام ايدن جنرال « طاوونسهند » ، بونقيصه دن برى ايدى ؛ و « كوت الاماره » يي ضبطدن درت بشن كون صكره « عزيزيه » [بغداد دن ۵۰ ميل = ۸۰ كيلو متره] به يتشمش اولمى ده بونك بارز بر مثاليدر .

جنرال « طاوونسهند » ى ۳ ، تشرين اول دن ۲۱ تشرين تانى ۹۱۵ . قدر يعنى قرق طقوز كون « عزيزيه » ده آلتقويان اسباب سياسيه وعسكريه (۹۱۵-۹۱۶ عراق رابورى) [۱] نام ائرده مجملأ تشریح و ايضاح ايدلمشدر . بو ايضاحاته كوره ، بغداده طوغرى ايلك ايلرى حركت تكليفى ، انكليز عراق مامور سياسيسى « سهر برس قوقس » طرفندن جنرال « سهر آرتور بارت » ايله بالمشاوره درميان ايدلش فقط تجويز ايدلماشدر . مشارالهدن صكره عراق قوه سفر به سي قوماندانى بولنان جنرال « سهر جون نيقسون » طرفندن ده ۳۰ اغستوس ۹۱۵ ده هندستان والى عموميه سنه عيني مقصدله بر پلان تقديم ايدلش ايسه ده اوده مسكوت عنه قالدى ؛ و « كوت الاماره » غلبه سسندن صكره جنرال « طاوونسهند » كه آرزوسى خلافه اولارق درميان ايتديكي ايكنجى تكليفى دنخى جاي قبول بولامادى وبالعكس ايلرى حر كاتك توفيقى حفته ۵ تشرين اول ۹۱۵ ده برده امر آلدى .

حالبو كه بغداده طوغرى ايلرى حر كت فكري ترك ايدله مش بالعكس محافل عاليه يي اشغال ايدوب طور ييوردى . ۸ تشرين اول ۹۱۵ ده جنرال « سهر جون نيقسون » ه

[۱] بوار ، عراق حر كات عسكر به سنده كي خطبات ومسئوليتك ثنيت وتعيني مقصديله تشكلى ايتش اولان هيئت تخميقه نك خلاصه تدقيقاتى محتوى اولوب ۲۷ جزيران ۹۱۷ تاريخى تايس غرتمسندن عثمانلى استخبارات شعبه سنجه تركه به ترجمه ايدلمشدر .

صوریلن سؤال بونی تأیید اییدیوردی . بر جوق مخبرات و مناقشات نتیجه‌سندہ بو ایلری حرکتہ قرار ویرن انکلتزه حکومتی ، نہایت تشرین اولک یکریمی اوچنجی کونی هندستان ناظری میستر «اوستہن چپرلین» طرفدن ویریلن شوتلغرافله قرارینی تأیید و توثیق ایتمشدرہ : «اگر جنرال «نیقسون» قومانداسی آلتندہ بولنان قوہ عسکریه نك حرکات عسکریه ایچون کافی کلدیکنه قانع ایسه بغداد اوزرینه حرکت ایده بیلیر . ممکن اولدینی قدرسرعتله ایکی فرقه کوندریله جکدر . فقط تقویه و نقلیه ترتیباتند نطولای تقویه قطعانک سوق و ارسالی ایجه زمانه توقف ایده بیلیر . بونک محتمل تاریخی بالاخره تاغرافله بیلدیر یله جکدر .» شوصورتله ایلری به حرکت امرینی استحصال ایده بیلمش اولان عراق قوہ سفریه سی قوماندانی ، « عزیزیه » ده مجتمع جنرال « طاونسهند » قوتی انجق ۱۱ تشرین ثانی ۹۱۵ ده « سلمان پاک » طوغری تحریک ایده بیلدی . ایشته ۲۳ تشرین اول ایله ۱۱ تشرین ثانی ۹۱۵ تاریخلری ارسندہ کی شو ۱۹ کونک تأخر ، ایکی مخاصمک طالع حربنده مدھش بر تجمول حصوله کترین « سلمان پاک میدان محاربه سی » نك اک بویوک واک اساسلی عوامل ومؤثراتیدر . فی الحقیقه طالع حربی عثمانیلر لهنه تحویل ایدن عناصر ماده دن ۵۱ فرقه ، محاربه مذکورہ نك یوم وقوعندن برهفته اول قولباشیسلیله دجله جبهه حربنه مواصلت ایتمش و محاربه نك مبدئی اولان ۹ تشرین ثانی ۳۳۱ [۲۲ تشرین ثانی ۹۱۵] ده هنوز بر آلابی قسما یولده بولنیوردی .

«عراق راپوری» ، شو ۱۹ کونک تأخر اسبابی ، نہراً سوقی ایجاب ایدن لوازم وسائریه کافی وسائط نقلیه بولوناماسنه عطف ایدیور . هند قوہ سفریه سی قوماندانی جنرال «سهرجون نیقسون» دخی ، هند اردوسی ارکان حربیه ریاستته تقدیم ایتدیکی ۱۷ کانون ثانی ۱۹۱۶ تاریخلی راپورینک ۳ . ماده سسندہ ، تأخرات واقعہ یی ، «کوت الاماره» ایله «عزیزیه» آرسندہ اجرا ایدیلن استحضارات نہریه و وصولرک چکلمش اولسی سببیلہ سیر سفائنده تحدث ایدن مشکلاته اضافه ایدیور .

ایشته شو صورتله قسماً اسباب سیاسیہ و عسکریه دن و قسماً آده شرائط طبیعیہ دن تولد ایدن شو ۵۵ کونک مهم و قیمتدار فاصله ، عثمانلی عراق قوہ مدافعہ سنه یکیدن اکتساب قوت ایتک فرصت وامکاتی ویرمش ایدی . بو اوزون مدتی ، عراق قوماندانلی اصلا بوش کچیرمه مش ، بر طرفدن موضع مدافعہ نك بولونه بیلن وسائطه تحکیمنه چالشمش و دیگر طرفندن ده تعلیم و تربیه جه پک کیری بولنان قطعاتی منتظم بر پروغرام داخلندہ یتشدیرمه ک صرف مساعی ایلشدر . او درجه لرده که سلمان پاک محاربه سنک یوم وقوعنده کی ۳۸ و ۳۵ فرقه لر «کوت الاماره» دن مغلوبا چیقان فرقه لره پک از بکزه تیلہ بیلیر ایدی .

وسائط و منابع محلیه دنده نه درجه استفاده ایدلایکنه مثال اولمق اوزره ، طوب
نقصاتی قیامق ایچون موقع استعماله قونان سلطان مراد رابع دورندن قلله هواندر
ارائه اولونه بیلیر .
جزال « طاووسهند »، صوگ نثر ایتدیکی « عراق سفرم » نامنده کی کتابنک « کوت الاماره »
محاصره سی مقدماتنه عاقد صحیفه لرنده : « . . . سلمان پاك محاربه سی ده داخل اولمق اوزره
بوتون حرکاتی المان ضابطانی اداره ایدیوردی . حقیقه مشیر « غولچ » پاشا ، بر المان
قرارگاهیله تنجی تورک اردوسنک قومانداسنی بغداددن درعهده ایتمش و بوتون صوگ
حرکاتی مشارالیه اداره ایتمشدر . دیبور . حالبوکه حرکات حربیه شعبه سنی اداره یه مأمور
بولدینیم عموم قوماندانلق قرارگاهنده تک بر آلمان ضابطی دخی موجود دکلی ایدی .
عینی زمانده « سلمان پاك » میدان محاربه سی صره لرنده « غولچ » پاشاهنوز بغداده بیله کلمه مش ،
« حلب » یکی مواصلت ایتمش ایدی . بناء علیه ذات مسئله نی تنور مقصدیه شونی عرض
ایتمک ایسترمکه ، « سلمان پاك » دن « کلال » محاربه سنه قدر و وقوعه کلن بوتون حادثات حربیه ،
منحصراً عموم قوماندان میرالای « نورالدین » بکک و قوف و عرفانیله سوق و اداره اولونمشدر .
امر و قوماندا خصوصاً تنده صوگ درجه قیصقناج اولان مومی ایله ، یوم انفکاکنه قدر
(۲۸ کانون اول ۳۳۱) ، « غولچ » پاشادن سوق و اداره یه متعلق هیچ بر امر آلامش
دها طوغریسی استقلال فکر و حرکتنه اردویی تماماً حرمتکار قیلمشدر .

مخطوط مرافعه

[خریطه - ۱]

عراق جبهه حربنده ، تحکیماته اک چوق اهمیت ویرمش یگانه قوماندان اولان میرالای
نورالدین بک ، برنجی « کوت الاماره » محاربه سنک وقوعندن چوق زمان اول تشکیل
ایتدیرمش اولدینی (تحکیمات قومیسونی) معرفتیه سلمان پاکن بغداده قدر بر قاج
خط مدافعه انتخاب ایتدیرمش و تحکیمه باشلامش ایدی . بوخطار ، « سلمان پاك » شبه
جزیره سی داخلنده و حداسنده کی « سلمان پاك » ، بونک ۲ : ۴ کیلو متره کیریسنده کی
(تل الرشاد - تل السور - تل العمر) ، « دیاله » نه ری شرقدنه ، (شیخ محمد - قلعه العلی)
« دیاله » صاغ ساحلیله حداسندن عبارت (دیاله - خزیرات تبه لری) و بغدادک صوگ خط -
مدافعه سی اولارق قبول ایدیلن (تل ابیض - تل الدباغی - تل المحمد - تل العبد - ام الطبول)
خطلری ایدی .

بومنتخب خطلرده وجوده کتیریلن تحکیمات وسائط صنعیه ایله تقویه ایدلمه مش و انجق

طوبراق حفرياتنه انحصار ايلش ایدی . خطوط مذ کورده دن ، « سلمان پاك » و « تل السور » خطلرينك موافقى ، (۱ و ۲ نومرولو) خريطه لرده ارأه ايدلديكى وجهه پك ده موافق دكلدى . موضوع بحث ايدہ جكمز (ميدان محاربه سى) ايله طوغرىدن طوغرى به علاقه دار اولان بو ايكي خط مدافعه يني آيرى آيرى تدقيق ايتمك لازمدر .

« سلمان پاك » فطمدافعه سى :

خريطه - ۲

بو خطك يالكوز صول ساحلده كى قسى ۱۲ كيلو متره به يقين بر طولده اولوب شمال شرفيدن جنوب غربى به طوغرى تمتد و سلمان پاك شبه جزيره سنك کنار شرقيسنه يقين بر محله واقعدر . خريطه ده كوسترلديكى وجهه خطك هان ياريسنك ۸۰۰ : ۱۰۰۰ متره ايلريسنده دجله نهري موجود و بوساحه ايسه هان هان ناقابل تقرب دوز بر قومسالدن عبارتدر . بناء عليه خطك بوقسمنه تعرض وقوعى قطعته يقين بر احتمال ايله غير وارددر . بوسيله قسم مذكور ، قيمت وقابليت تدافعه دن تماميله محرومدر . خطك - حقيقتده واقع اولدينى - تعرضه معروض قاله جق قسى آلتى نقطه استنادى احتوا ايدن شمال قسميدر كه بونك طول كاملى بش بمحق كيلومتره به قرييدر .

جنرال « طاونسهند » ، كندى اثرنده بوموضى بر شيشه نك ديبه تشبيه ايديوور كه حاله آرزوق موافق بر تعبير وتشبيهدر .

« سلمان پاك » خطك شوغير مساعد و تهلكلى موقعده انتخابى ، ظنمه كوره ، « درعيه » تبه جكلرى ، بررينه عمود سده لر و « تل الذهب » كى بر قاج تومسكك جاذبه حاكيتدن منبعدر . قسم اعظمى متقاعد اركان و امرادن مركب اولان (تحكيمات قوميسيونى) ، مدافعه خطلرينى دائما يوكسك يرلرده ، حاكم موقعلرده انتخاب ايتديرن قديم اصول مدافعه به عصيته و عايتكار و بالعكس اسلحه حاضره نك تخريبكار تاثير اتندن قورونمق ايچون مدافعه خطوطنى ، كومه و اوزاقدن سچيله ميه جك درجه ده مستور اوله رق احضارنى امر ايدن قواعد و تجارب جديده حربه به غير آگاه ایدی . قوميسيون مذكورك بو ذهنيت وقناعتى ، انتخاب و تحكيم ايتديرديكى ديكر خطلرده ده تماماً كوزه چارپيور .

كرچه يوكسك خطمدافعه لرك ، كنيش انداخت ميداننه مالكيت وكيريسنده ده مستورا مانوره ياييله بيلمك كى ايكي فائده سى وار ايسه ده بوكا مقابل اوزاقدن كشف وسريعاً تخريب اولونمق كى مدهش محذورلرى وارددر . « سلمان پاك » ساحه سى كى دوز بر اراضيده ، هر هانكى بر خطك ساحه انداختى يارم ويا بر كيلومترده دن آشاغى دكلدر . حالبوكه بو

مقدار، عصر حاضر مدافعه مواضعى ايچون آز دكل، حتى چوقد ريبيله . صوك تجارب حربيه بزه كوسترييوركه ابي انشا ايدلمش واوكى تل اور كوسى كچي قيمتلى مانع لاله چويريلوب قابادلمش بر مدافعه موضعى ايچون ۲۰۰ متره وبلكه دها آز بر ميدان انداخت بيله كافيدر. خطك ۳ : ۴ كيلومتره كيريسنده [خاصه نصف جنوبيسنك] دجله نهري كچي جسم بر مانعك بولونماسى ده بوخط و بونك ۲ : ۳ كيلومتره كيريسنده كى (تل الرشاد - تل السور) خطى ايچون مهم بر مخدوردر. فعال بردشمن احاطه سى قارشيسنده بو قسمده كى مدافعين ايچون بحرانلى بر وضعت تحث ايد بيلير . شبه جزيره نك منتهى غربيسنده كى نك كوريدن دشمن آتتى آلتنده صاغ ساحله كچوب قورتولق غيرممكّن و بناء عليه يا نهريه دو كوك ويا اسير اولق احتمالى ده غالبدر . خط مدافعه نك ايلريسنده بر مانعك موجوديتى فواند صيره سنده تعداد ايدن فن استحكام ، بالعكس جبهه كيريسنده رجعتى اشكال ايد بيله جك بر مانعك وجودينى اصلا قبول و تجويز ايتيور .

خط مذكورك ديكر بر مخدورى ده ، رجعت استقامتنى (قصبه - دياله يولى) ، الك تهللكلى واحاطه يه معروض جناح كيريسنده براقش اولماسيدر . دها محاربه نك ايلك كوننده و ايلك ساعتده دوچار تهديد اولان جناح كيريسنده كى بو خط رجعتك انقطاعدن وقايه سى ۵۱ . فرقه نك قهرمانلى سايه سنده ميسر اولاييلمش وشبه جزيره يه بيغيلمش اولان اوچ فرقه نك نجاتى آنجق او فداكارلقه تايمين ايديله بيلمش ايدى .

خط مذكور ايچون الك مساعد اثر ، «درعيه» خرابه سيله «خشوم السعده» نك منتهى جنوبيسى قريبنده كى طولائى سده آره سى ايدى . «درعيه» خرابه سى جوارنده دجله نهرندن آريلوب ۱ : ۲ كيلومتره قدر شماله طوغرى امتداد ايدن اسكى ويكي جبدولجكبرى قايامق وساحه انداختى تسويه و تطهير ايله مك ايچون لزومندن فضله زمان و احتياج دن فضله انسان وار ايدى .

۴ كيلومتره يعنى حقيقتده وجوده كتيريلن خطك نصفندن آشاعى بر طولده بولونان بو خطك :

۱ — داخلنده و كيريسنده هر درلو حركته مساعد بولونمق ؛

۲ — رجعت استقامتنه عمود اولمق ؛

۳ — رجعتى مخاطره يه دوشوره جك جدى بر مانعك او كنده بولونمق ؛ كچي قيمتلى فواندى وار ايدى . عيني زمانده خطك كيريسنده موجود «درعيه» تبه جكبرى ، اوزون سده لر ابي بر ترصد محلى و «سلمان پاك» مناره سيله «طاق كسرا» ايسه دوربين و سرباك مساعده سى نسيقتده «حاش» وحتى «جزيره» جوار لرينه ، «نهران» قناله قدر اولان تكميل

ساحه بی متادی نظارت و تدقیق آلتنده بولوندی ره بیله جک معظم برر رصدکاه خدمتی کوره بیلرلر ایدی .

خطک غیر مستند اولان صول جناحی ایسه « خشوم السعده » قنالنده طیاره دن بیله صاقلانه جق مساعد و مستور محلله اقامه ای دیله جک قوتلی احتیاطلرله تأمین ایتمک قابل و خطک اک اوزاق نقطه سنه ، « سلمان ناک » خطنده یایلدیغی کبی ماکنه ایله صو اساله ای دیله رک بو احتیاجک تطمینی ده ممکن ایدی .

(تل الرشاد - تل الثور) خطکی :

ایکنجی خط مدافعه نامی ویریلن بو خط [خاصة نصف جنوبیسی]، قیمت و قابلیت تدافیه نقطه نظرندن برنجیدن پک آشانجی برحاله ایدی . «تل الثور» دینیلن نصف جنوبیسنک ۱،۲۰۰ : ۱،۵۰۰ متره کیریسنده دجله نه ری کبی مهم برمانع موجود اولدیغندن بو قسمده بولونه جق مدافعینک ایلك صدمه ده نه ره دو کوله سی محقق کبی ایدی . خطک قسم شمالیسی ایسه بللی بلرسز بر طاقم قاربانتیلردن عبارت «تل الرشاد» منظومه سنندن مرور ایدر وجهه سی ایسه خط رجته مائل بر وضعیتده در . بو قسمده بولونه جق مدافعینک ده جدی و مؤثر بر احاطه قارشیسینده «ذیاله» استقامتده چکیله مه سی مخاطره سی موجود و وارددر .

خط مذکورده وجوده کتیرلمش اولان ترتیبات تدافیه دخی پک محدود برحاله ایدی . بو خطک ایکنجی بر محذوری ده برنجی خط مدافعه یه پک یقین اولمقدن عبارت ایدی . برنجی خطک «درعیه» خرابه لرنده اتحابی حالنده ایکنجی خط ایچون ده اک مساعد موقع «درعیه» ته جکلرینک همان شمال غریسنه ، صادف دجله نك دونک نقطه سیدر . مذکور نقطه دن شماله طوغری امتداد ایده جک بر خط مدافعه نك صاغ جناحنده ، طبق «درعیه» خرابه لری جوارنده یایله جق آرزوق بر تسویه و تطهیراته احتیاج اولاجق ایدی و بوندن قاجنماق اقتضا ایدردی . ایکنجی خطک بو صورتله اتحابی حالنده ، یوقاریده برنجی خط ایچون قعداد ایدیلن فوآندک چوغنی احتوا ایتمش بولونه جقدی .

بو ایکنجی خط دخی ، برنجیسی کبی ۹ : ۱۰ کیلومتره طولده و موجود قوتله غیر متناسب بر حالده ایدی . هر ایکی خطک صاغ ساحلده کی ۳ : ۴ کیلومتره لک اقسامی ، عرض ایدیلن اوزونلقدن خارجدر . رساله نك اساس موضوعی اولان میدان محاربه سنه هیچ بر صورتله اجرای تأثیر ایده مه یین بو قسملرک تدقیق و مناقشه سی بیسود عد ایدلشددر .

سلمان پاك موضعك تحکیماتی

[خریطه - ۲]

مدافعه موضعی « درعیه » تبه جکلرندن باشلاوب صاغ ساحلده (سیافیه) قلعه سنك ۳ کیلومتره قدر شمال غریبسنده کی منظومه تلاده نهایت بولور . استقامت عمومی سی ، شمال شرقیدن جنوب غربی به در . یالکز صول ساحلده کی قسمی ۱۲ کیلومتره یه وصاغ ساحلده کی جبهه ایله تدافی قولتوغی ده ۵ کیلومتره یه تریب اولوب طول کاملی شوصورتله ۱۷ کیلومتره راده سنده در .

صول ساحل تحکیماتی :

بوساحلده کی خط مدافعه ۳۰۰ : ۵۵۰ متره آرالقی ۱۵ نقطه استناد [قبالی ردوت] دن مرکب اولوب (سلمان منطقه سی) نامی ویرلش وبروجه زیر درت غروبه تقیم اولونمش ایدی :

- ۱ - ۱۲ : ۹ نومرولر نقاط استنادیه یی محتوی (درعیه غروبی) ؛
 ۲ - ۸ : ۶ » » » » (سلمان غروبی) ؛
 ۳ - ۵ : ۱ » » » » (ذهب غروبی) ؛
 ۴ - ۱۵ : ۱۳ » » » » (نهر غروبی) .

نقاط استنادیه نك كافه سی ، قدمه لی ویا قدمه سز بر آوجی خندقدن عبارت اولوب صاغ جناح منہاسنده کی ۱۱ و ۱۲ نومرولو نقطه لرك قوتلی تحکیماته مالک وهر ایکی نقطه برتل اورکو داخانه آلمش ایدی . بواستناد نقطه لری عینی زمانده کیری یه طوغری مدافعه لی اوله رق یابلمش ۱۲ نومرولو نقطه یه برده تدافی قولتوق علاوه ایدلمش ایدی . بوردوتلرك بوغاز خطلری ، عینی زمانده مدافعینه احتیاط موضع وظیفه سنی ده کوره جك ومتعرضین طوبیحیسنك حاضرلق آتشی صره سنده جبهه خطنده یالکز کوزجی نفرلر براقوب متباقی مدافعین ، دشمن پیاده سنك تعرض وتقرینه قدر بو بوغاز خطلرنده انتظار ایلیه جکلردی . نقاط استنادیه آره سنده کی قسملر ایسه بر آوجی خندقه قیادلمش وشو صورتله درعیه تبه جکلندن ساحل نهره قدر مستحکم ومتصل برخط وجوده کلش ایدی .

« سلمان » و « درعیه » غروپلرنده کی استناد نقطه لری قوتلی ودیکر غروپلرده کی نقطه لری ایسه نسبتاً دها ضعیف دیکنلی تل مانعه سیله تقویه ایدلمش ویالکز ۱ و ۳ نومرولو نقطه لرك اطرافنه هنوز مذکور مانعه چویرلماش ایدی .

« درعیه » غروبنك ۱۱ و ۱۲ نومرولو نقطه لری، برینه وعینی زمانده هر ایکیسی ده تقریباً ۲۰۰ متره کیریلرنده کی احتیاط موضعه و بورادن ۵۰۰ متره قدر کیریده واقع غروپ احتیاط خندقنه برر مواصله خندقله مربوط ایدی .

۹ و ۱۰ نومرولو نقطه لرایسه ارهلق خطدن کیری یه طوغری خصوصی و غروپ احتیاط موضعلرینه کیدن تک برزیزاغه مالک ایدی .

۵، ۶، ۷، ۸، ۹ نومرولو نقاط استنادیه نی ده خصوصی و غروپ احتیاط خندقلرینه وصل ایدن زیزق اقلر انشا ایدلمش ذهب غروبی تشکیل ایدن بش نقطه استنادک کیریسنده خصوصی وعمومی احتیاط خندقلری قازلمش فقط بر خطه ربط ایدیلهمه مش ایدی .

نقاط سائره کیریسنده ایسه محاربه نك یوم وقوعنه قدر احتیاط مواصله خندقلری انشا ایدلهمش و دها طوغریسی انشاسنه پکده لزوم کورولمامش ایدی .

کرك ۴۵ . فرقه منطقه سنی تشکیل ایدن « درعیه غروپی » . و کركسه ۳۸ . فرقه یه مودوع دیگر غروپلر کیریسنده کی زیزق اقلر عمق و عرض اعتباریله ناکافی، پیاده افرا دینک بیله سربستجه یورومسنه غیر مساعد ایدی . حالبوکه یوخندقلرک دها کنیش و حتی ارزاق و جبخانه حیوانلر بنك مرورینه مساعد برحاله توسیعی اقتضا ایدردی . ۹ تشرین ثانی ۳۳۱ ده ۳۸ . فرقه طوبجیلرینه جبخانه کوتورن حیواناتک قسم اعظمی آچیقندن کچمک مجبوریتی طولایسیله اورولمش و شوصورتله برنده قالمش اولان جبخانه ، نه دنصکره پیاده لرك یاردمیله بطاریه لره ایصال ایدیلهمش ایدی .

صو : خنك حیات مقاومت و مدافعه سننده اك مهم عامل اولان صو مسئله سی ده شوطر زده حل ایدلمش ایدی :

« سلمان پاك » حكومت قونانغی جوارنده دجله نهزی کنارینه قورولمش اولان قوتلی برصوما کنه سنك اساله ایده بیلدیکی صو، تك برجرا ایله ۳۰۰ متره شرقه کتیرلمش و اورادن برقول آیره لرق ۸ ، ۹ ، ۱۱ نومرولو نقاط استنادیه نك احتیاط موضعلرنده کی حوضلری ، دیگر برقول دخی ۷ و ۶ و اوچنجی برجرا ایله ده ذهب غروبنك مرکزی کیریسنده کی حوضی املا ایدیوردی . دجله ساحلنك ۵۰۰ : ۸۰۰ متره ایلرینه مصادف اولان نهر غروبنك ایسه بوکلفته احتیاجی یوق ایدی و طوغریدن طوغری یه نهر دن صو احتیاجنی دفع ایده بیله جك بروضعیتده ایدی .

ایشته درین بر بصیرت و وقوف ایله دریش و تطبیق ایدیلن شو ترتیبات سایه سننده درکه نه محاربه دن اولکی کونلرده ونه ده محاربه ادوارنده صومشکلاتی چکلمامش و قطعات و حیواناتك احتیاج سقی تماماً تطمین ایدلمش ایدی .

طرحی مواضعی: در عیه غروبك صاغ جناجی کیریسنه، جبهه سی شمال شرقی به و محتمل بر احاطه یه فارشی بر بطریه لقی، ۱۰ و ۹ نومرولو استناد نقطه لرینك کیریسنده و در عیه غروبنی مدافعه یه صالح بروضعیتده کذا بر و بونك جنوبنده جبهه سی شرقه متوجه برکه جمماً بوغروب منطقه سنده ۳ بطریه لقی آپلاسمان یاپلش ایدی .

سلمان منطقه سنك ۸ و ۷ مترولو استناد نقطه لری کیریسنده ده بر بزندن مفرز ایکی بطریه لقی، اوزون سده کیریسنده ایکی طویلقی، و «طاق کسرا» ایله اوزون سده آره سنده بر آغر بطریه لقی، «تل الذهب» کیریسنده ده کذا بر بطریه لقی موضع احضار ایدلش ایدی. ترك پیاده و کرکسه طویچی مواضعنده محال مستوره وجوده کتیر یله مشی وبالعموم احتیاط خدقلری آچیق بر اقلمش ایدی. بغداد فاتح معظمی جتتمکان سلطان مراد رابعك دورزندن یادکار قالان بر «هوان» طویده، اوزون سده لرك ملتقاسنده واقع ۵ نومرولو نقطه استناد کیریسنده و ۳۸. ماکنه لی تفنك بلوکی موضعنك هان یقیننده تعیبه ایدلش ایدی .

مخبره شبکسی: بوساحلده تکمیل غروب مرا کزی «تل الثور» و «سلمان پاك» قریه سنده کی ۴۵ و ۳۸. فرقه لر مرا کزیه، وغروب لرك منقسم اولدینی قسم لر دخی غروب مرکز لرینه بر تلفون خطیله ربط ایدلش و فرقه لر دخی عینی واسطه ایله عموم قوماندانلق قرارگاه یله حال ارتباطده ایدی .

مذکور تلفون خطوطنك همان کافه سی آصمه اولیوب مفروش بر حالده ایدی . بوسبیله مخبرات، صیق صیق انقطاعه اوغرابور و بو واسطه دن حقیله استفاده اید یله میوردی . خاصه محاربه نك ایلك کوننده و ایلك ساعت لرنده بو ارتباط منقطع و بوتون امکلر هبا اولمش ایدی . عموم قوماندانلق قرارگاه یله فرقه لر آره سنده کی اقسام، آصمه اولدینی ایچون تهلكه انقطاعدن مصون قالمش و موضعك تخلیه سی آنه قدر آزچوق انتظام ایله ایشله یه بیلمشدر .

عموم قوماندانلق قرارگاهی عینی زمانده «بغداد» و «دیاله» مرکز لرینه بر تلفراف خطیله و حکومت قونانغی جوارنده کی منزل نقطه سنده بر تله فون خطیله می بو ط ایدی . تکمیل نقاط استناد یه نك آصمه خط لرله قسم وغروب لره ربطی، ملازمه فقدانندن طولایی قابل اوله میوردی .

صاغ سامل تحکیماتی :

بوساحلده کی تحکیمات، دیگر ساحلده کنه نسبه ایکنجی درجه ده و دشمنك قسما بو